ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

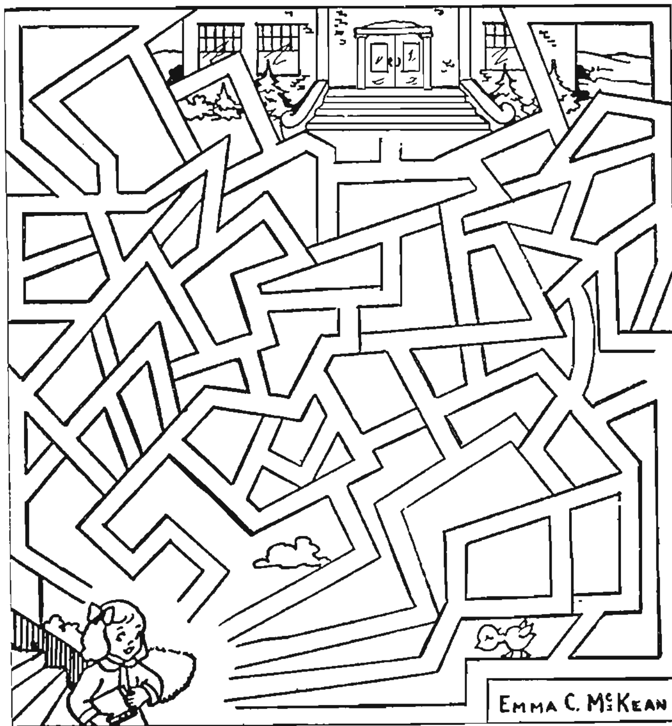

РІК XXIX ЖОВТЕНЬ 1982 Ч. 10 (336)

КУТОК розваг

ПОМОЖІТЬ ЛЕСІ ЗНАЙТИ НАЙКОРОТШИЙ ШЛЯХ У ШКОЛУ!

Впродовж цілого шкільного року мама провадила Лесю до школи, але сьогодні по свідоцтво вона мусить іти сама. З Лесиного дому до школи веде багато вулиць, доріг і стежок, але тільки один прямий шлях без „сліпих" завулків і небезпечних перехрещень. Чи можеме знайти цей шлях?

***

„ЧАРОДІЙНА" ЗМІНА

Чи пробували ви змінити, наприклад, рибу на... муху? Такі „чари" дуже легко робити. Ось просто: візьмім слово „щука", і змінім одну букву щ на р — вийде слово „рука". Тепер знову змінім р на м і вийде „мука". А з „муки" вийде „муха", коли змінимо к на х!

Ось у такий самий спосіб змініть гуску на мавпу, змінюючи кожного разу одну букву:

г у с к а
— — — — — є на рибі
— — — — — інакше доброта
— — — — — сидимо на ній у школі
— — — — — лісова русалка
м а в п а

ЯК ВІДГАДАТИ ЧИСЛО?

Анумо, хто з вас добрий учень у рахунках, послухайте, як відгадати невідоме число. Попросіть свого друга, щоб загадав собі якесь число від 1 до 9, а ви це число відгадайте.

Робіть це так:

Хай друг, що загадав якесь число, додасть до нього 5, одержану суму хай помножить на 3, від того, що вийде, хай відійме 7, а від того, що зостанеться, хай знову відійме 8. Тепер хай вам скаже, що лишилося, а ви це число поділіть через 3. Вийде число, яке загадав собі ваш друг.

***

МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

. . . Великий мішок
. . . Ім'я дівчини
. . . Син Ноя

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК з ЧЧ. „ВЕСЕЛКИ" ЗА ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ 1982 р.: ЩО ЦЕ І ХТО ЦЕ? Зловив. ШАРАДА: Сли-мак.
РОЗГАДКИ з Ч.„ВЕСЕЛКИ" ЗА ВЕРЕСЕНЬ 1982 р.: ХТО ЦЕ? Годинник. ЩО ЦЕ? а) Шибка. б) Серце. в) Міст. г) Виделка.

ВИПРАВЛЕННЯ НЕДОГЛЯДІВ

У „Веселці" за липень-серпень ч. 7-8 і за вересень ч. 9 ц. р. помилково подано на стор. 2-ій внизу: „Обкладинка роботи Марти Гулей-Леґецкіс". Має бути: ...„Миколи Бутовича".

В оповіданні „Нічліжани і змії" на стор. 15-ій в 3-му абзаці знизу помилково надруковано „зблідів". Має бути „зблід".

Просимо вибачити! — Редакція.

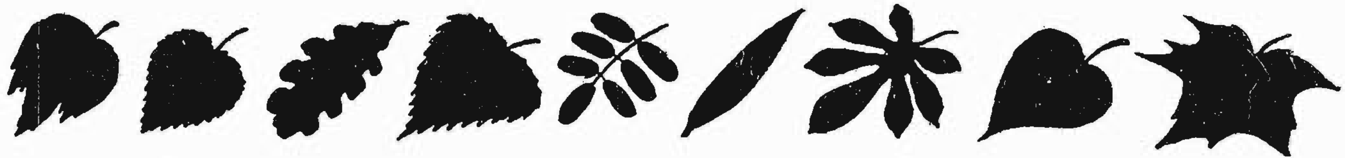
з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Миколи Бутовича

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription $8.00 per year, UNA members $5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Юрій Козак — Діти, читайте „Веселку"!

ОСІНЬ ЗОЛОТА

Гей, Осінь, Осінь золота —
То усміх сонця, то сльота,
То спозаранку в небі синім
Над нивами ключі гусині.
Закутаний в тумани гай,
Дощем квітки останні вмиті,
Озера, мряками сповиті —
Усе шепоче нам: прощай!..

Гей, Осінь, Осінь золота
Вже жовті коси розпліта:
Летять листки
Кленові,
Ростуть грибки
В діброві,
Багато, ах, багато їх!
Чи в вас вже кошики готові?
За ці грибки, рясні, здорові,
Даруймо лісові — наш сміх!

Р. Завадович

ВЖЕ ОСІНЬ...

Вже осінь прийшла до нас,
Листочки з дерев опадають,
Так холодно стало враз,
Притихли пташки, не співають.

Одні відлетіли від нас
В далекі і теплі краї,
А інші готують в цей час
Тепленькі гніздечка свої.

Бо прийде холодна зима,
Для пташки настане загроза,
Як місця сховатись нема
Від лютих вітрів і морозу.

Голодні будуть пташки,
Що лишаться в нас зимою.
Годуйте ж їх, діточки,
Аж доки повіє весною.

Н. Хмара

ДИТЯЧА СКАРБНИЦЯ

Сів за столиком хлопчик Гнатик, сів за столиком та й клопочеться:

— Ой, як мало є що читати, а читати так дуже хочеться!

Має він скриньку, мальовану квітами — це скарбниця його і Гáлина, хоч не перлами, не самоцвітами і не золотом вкрай завалена. В цій скарбниці — книжки хороші, образки в них барвисті, прегарні — їх часами за власні гроші діти купують собі в книгарні.

Ось вбігає Галя в кімнатку, дзвінко сміється і плеще руками:

— Ось нова книжечка! Чуєш, Гнатку? Гарна книжечка ще й з образками!

— Та невже? — аж підстрибує Гнатик, із сестрою радіє, регочеться. — От, вже маємо знов що читати, а читати так дуже хочеться!

Добра книжка — то шлях в невідоме, то мандрівка у світ із пригодами, там царівни, і змії, і ґноми, там воюють борці з перешкодами.

Каже Галочка: — Знаєш, брате? Ех, люблю ж я книжки читати!

Гнат на те: — Хто з книжками спізнається, радости й розуму набирається.

І, на книжку поклавши руки, так поклялися Галя та Гнатик:

— Не перестанем книжок читати! Нам до книжки не треба принуки! Рідна книжечко, рідне слово, люба матінко-рідна мово, в вас частинка тієї країни, куди думкою все ми линем. В вас Вітчизни святої дихання, віра у правду і вірність Богу, слава предків і їх змагання за кращу долю, за перемогу.

М. Маморський

ЦАП ТА БАРАН

(За українською народною казкою — Ілюстрації Михайла Михалевича)

В одного господаря були цап і баран. Вони дуже приятелювали. Куди цап іде, туди і баран за ним слідком ходить. Цап у город — і баран туди. Цап у сад — і баран за ним. Цап був сміливіший, а баран дужчий.

Каже господар до жінки: — Проженім ми тих цапа та барана, бо вони нам у господарстві шкоду роблять.

— А проженім! — каже господиня.

От вони і прогнали цапа та барана. А ті, як відходили з двору, то взяли торбу, що висіла на плоті.

— Може вона нам і пригодиться! — сказав цап.

Ідуть та й ідуть, а куди — самі не знають.

Дивляться, серед поля лежить вовча голова.

— Бери, баране, голову, бо ти дужчий, — каже цап.

— Ні, бери ти, бо ти сміливіший, — відповідає баран.

От вони удвох взяли голову і вкинули в торбу.

Ішли аж до вечора. Дивляться, на полі горить вогонь.

— Ходімо туди! — каже цап. — Там переночуємо, щоб нас яке лихо в полі не стрінуло.

Підходять ближче, дивляться і зі страху аж затремтіли. То три вовки варять кашу.

— А, здорові молодці! — привіталися цап і баран, а шкура у них труситься.

— Та ми здорові, — кажуть вовки, — але їсти хочемо. Каша ще не кипить, так ми кинемо до неї трохи м'яса.

І так подивилися на цапа й барана, що ті зразу здогадалися, про яке то м'ясо мова.

Шепнув баран до цапа: — Вовки хочуть кинути нас у казанок, щоб каша була смачніша.

Цап подумав, що вже буде їм загибель, але нагадав собі, що в торбі лежить вовча голова. От він ніби не чув, що говорили вовки, і каже до барана.

— А подай лишень, товаришу, оту вовчу голову!

Баран добув з торби голову і приніс.

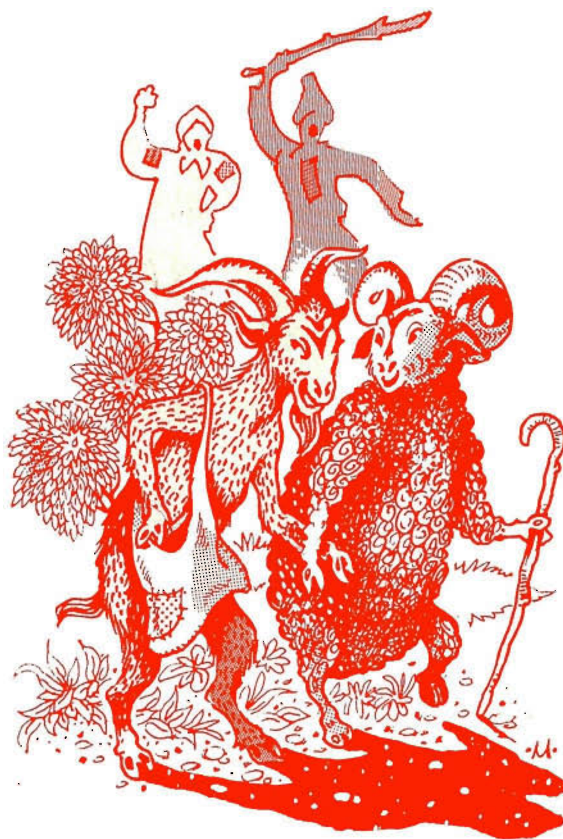
— Не ту, — каже цап. — Подай більшу!

Баран попововтузився коло торбини і несе ту саму, бо іншої і нема.

— Ні, — каже цап. — Принеси ще більшу!

Баран знов пішов до торби, а цап дивиться, що робитимуть вовки. Вони почали шептати поміж собою.

— Бачите, як ті молодці добувають з торби одну по одній вовчі голови? Може вони лише перебралися за цапа й барана, а це ловці на вовків.

— Утікаймо чимскоріш, поки ще живі, — каже найстарший вовк.

От, він відізвався до цапа та барана приязним голосом.

— Каша гарно кипить, але треба ще її підляти. Піду я по воду.

Та й пішов вовк, але не до джерела, а викрутитися, щоб утекти. Два інші ніби на нього чекали, а тоді один каже:

— Е, вражий син, пішов, та й десь там сидить, а каша геть википить. Піду я з ломакою та й його піджену...

І так утік другий вовк. А третій ще трохи посидів та й каже: — Піду я та й обох прижену.

І побіг радий, що втік.

Тоді каже цап:

— Треба нам справитись — кашу з'їсти та й звідси забиратися. А то вовки ще можуть роздуматись...

З'їли кашу та й побігли.

А вовки справді роздумались.

— Та вони нас обдурили! Не вони полюють на

вовчі голови. Якусь одну знайшли на дорозі. Біжім, може ще тих шахраїв доженемо.

І пішли в погоню.

А цап і баран добігли до дуба, що ріс серед поля.

— Тут сховаймось! — каже цап. — Лізьмо на дуба!

Цап сміліший, виліз на сам верх, а баран несмілий — по середині.

Прибігли вовки, поставали під дубом і радяться, як їм цапа та барана дістати. Радили, радили, нічого не врадили та й кажуть до найстаршого вовка.

— Тут без ворожби не обійдеться. Ти лягай та й будь за ворожбита. Як виворожиш, так ми і зробимо...

Найстарший вовк ліг догори ногами та й почав ворожити. Що він там ворожив, не знаємо. Але баран від тої ворожби так налякався, що не видержав на гилляці та й упав з дерева просто на вовка. А цап як закричить з дуба:

— Подай мені ворожбита!

Вовки не знали, що сталося, і думали, що це справді ловці на вовків. Схопилися і так дременули, що за ними тільки порох закурився.

А цап та баран з дуба безпечно злізли, пішли в балку, зробили собі курінь та живуть там і до сьогодні.

———

Пояснення-словничок: **пригодитись** — to be of use **вовтузитися** — крутитися, вертітися; **шахрай** — swindler; **ломака** — club, bat; **викрутитись** — позбутися клопоту; **ворожбит** — fortuneteller; **дременути** — чкурнути, швидко бігти; **балка** — яр (gorge, ravine); **курінь** — hut, hovel.

Володимир БАРАГУРА *Ілюстрація Миколи БУТОВИЧА*

ПОВСТАНЕЦЬ ЮРА

Вже третій день кипить битва у лісах за горою. Малий Юра знає — це вояки Української Повстанської Армії ведуть бій із большевиками. Юрі це не першина. Такі бої бувають часто у Карпатських горах, в околицях його села. Юрі всього 12 років, і він круглий сирота. Батька розстріляли совєти, як тільки перший раз ускочили в село. Мама обороняли тата, так їх енкаведисти теж убили. А Юру баба Ковалиха схопила на руки й занесла до своєї хатини за селом, під лісом.

Тяжке життя Юри й бабусі, бо вона нездужає й не може заробляти, а Юра ще малий.

Коли битва втихла, Юра виглянув у вікно, чи хто не йде з лісу. Але ні. Скрізь тихо, не видно ні повстанців, ні большевиків. Мабуть битва перенеслася в інше місце. І бабуся заспокоїлася:

— Піди, синку, принеси трохи хмизу. Та не йди далеко в ліс!

Юра взяв сокиру, мотузок, шматок хліба і побіг. По дорозі йому кортіло вкусити трішки хліба, але Юра подумав, що пізніше, як назбирає хмизу, схочеться йому ще більше їсти.

Вже Юра добігав до лісу, ще тільки перескочити рівчик... коли глип... у кущах лежить людина. Вона була в військовім однострої. Коло неї рушниця. Лице людини бліде, щоки висохлі, очі запалі. Юра присів за кущиком і приглянувся до людини ближче:

— Та ж це повстанець!

Юра підвівся, й кущ зашелестів. Людина тривожно глянула в його сторону і вхопила рушницю.

— Не стріляйте! Не бійтеся мене. Я Юра, живу тут, у цій хатині під лісом. Я знаю — ви український вояк.

Людина опустила рушницю:

— Ходи до мене, хлопче. Я ранений, поможи мені.

Юра мерщій побіг до раненого.

— Я старшина УПА, — сказав вояк, — учора в лісовому бою мене ранили в ногу. Наші хлопці розгромили ворога й погналися за ним. Я не хотів стримувати їх у переможному поході.

— Я заведу вас у нашу хату, — сказав Юра. — Бабуся вилікує вам рану, вона знахарка.

— Я не можу йти в вашу хату, бо якби большевики мене знайшли, то вас перестріляли б.

— Не бійтеся! — гукнув Юра. — Я вас переховаю. А тепер їжте! — і подав йому свій хліб.

Але ранений не міг їсти. Юра допоміг йому підвестися. Ранений сперся на плече хлопця і так вони з трудом пішли в сторону хати. По дорозі ранений розказав Юрі, що він зветься Гарасим Чайка, походить з Київщини і має такого сина, як Юра.

Бабуся аж скрикнула, коли побачила Юру з незвичайним гостем. Вона помогла покласти Чайку на лежанку й взялася оглядати рану. Тіло на нозі було порване ручною ґранатою, але кість була ціла. Бабуся перемила рану, посипала якимсь рослинним порошком, наклала волохатого, сушеного листя й перев'язала чистою хусткою. Напоїла раненого цілющим зіллям і гарячим молоком. Він заснув.

Одного дня під вечір знялася раптом стрілянина в лісі. Тривала коротко, потім настала тиша. Юра вибіг перед хату й став пильно дивитися в сторону лісу. З-поміж дерев вийшла якась постать. Юра напружив зір і пізнав. Це був ворог! Большевик ішов у сторону хати. Був тільки один. Юра прожогом ускочив у хату.

— Большевик! — крикнув.

Чайка схопився з лежанки й узяв рушницю.

— Стривайте, лежіть! — сказав Юра. — Я сам пораджу собі з большевиком. Дайте мені рушницю, а самі беріть пістоля!

Юра вибіг на подвір'я й сховався за тином коло воріт. Звідси добре бачив ворога. Большевик ішов обережно. Одяг на ньому подертий. Був без зброї. Щохвилини оглядався в сторону лісу.

— „Ага, — подумав Юра, — боїться погоні. Значить — він сам, а в лісі наші! Рушницю кинув, щоб легше було тікати. Добре прижарили повстанці"!

Як тільки большевик перейшов ворота й минув Юру, хлопець вискочив із своєї криївки, наставив рушницю й крикнув:

— Руки вгору, а то стріляю!

Большевик без слова підніс руки. Юра приклав йому дуло рушниці до спини й скомандував гостро:

— Іди в хату!

Чайка тримав револьвер напоготові. На вид Юри та його полоненого Чайка засміявся:

— От молодець! А то пташку спіймав! Ти хто?

— Я капітан червоної армії. Попав із своїм відділом у партизанську засідку. Солдатів перебили, або спіймали в полон. Я втік, а цей хлопчак, — він злющо глянув на Юру, — спіймав мене. Чорт!

— Ти не лайся, а краще сиди тихо! Де партизани?

— Недалеко в лісі. Мабуть, скоро тут будуть.

І справді. За декілька хвилин почувся гомін. Бабуся кликнула від вікна:

— Повстанці йдуть!

У хату ввійшов гурт повстанців з командиром у проводі.

— Левку! — закликав радісно Чайка, коли побачив командира.

— Гараську, ти тут? — зрадів командир. — А ми думали, що ти в большевицькому полоні.

— А це хто? — спитав, показуючи на совєта.

Коли повстанці довідалися від Чайки про два геройські вчинки Юри, не могли надивуватись. От, лепський хлопець!

На другий день командир Левко Дуб перед цілим відділом відзначив Юру „хрестом заслуги". Він сказав:

— Це правдивий повстанець. Таких нам треба більше. Тоді вороги швидко щезли б з нашої землі!

Юра попросив командира: — Візьміть мене з собою в повстанці.

— Гаразд! — зрадів командир. — Ходи з нами в ліс. Будеш зв'язковим у відділі Чайки.

Вранці другого дня партизани поклали Чайку на підводу, попрощалися з бабусею й рушили в сторону лісу. Із собою вели полоненого совєтського капітана Свердлова. З ними йшов і Юра. Через плече перевісив рушницю, яку подарував йому Чайка. Бабуся стояла на порозі й дивилася вслід за вояками й Юрою.

МОЄ ЗНАЙОМСТВО З СОЙКОЮ

(З циклу: Дитячі спогади дідуся Костя)

Завтра неділя, в понеділок рокове свято, тож у школі не буде науки. Трапляється нагода їхати додому, на село, погуляти трохи по полях і лісах.

Так я і зробив. У неділю після Служби Божої я побіг до залізничної станції, а за годину вже йшов польовою доріжкою до нашого села. Мандрівка недалека — п'ять кілометрів. Того дня перебував я з батьками, розповідав про свою школу, вчителів і декого з товаришів. Потім пішов на наше господарство, поздоровкався з наймитом і пастухом від худоби, поплескав по плечах коней, лошатко і телятка. Адже досі наймит Микола і пастух Олекса були для мене найкращими товаришами забав, і нічого я так не любив на подвір'ї, як коней, телят а особливо лошаток.

Але на другий день, коли сходило сонце, я вже йшов до лісу. Ліс, мов оаза, розлігся серед родючих подільських піль.

То був жовтневий день. Ночами закрадався вже на поле морозець, але вдень було лагідно й сонячно. Я не міг відірвати очей від краси осінньої природи, бо в Україні кожна пора року має свою принаду. Стерні сивіли від інію і виглядали, мов би хтось обсипав їх діямантами. Ще вечірні каплі роси попримерзали тепер до стебел і блищали в промінні сонця. Чудово виглядали щавлі, будяки та інші бур'яни, що виросли серед незораної стерні. Зверху накрило їх, мов серпанок, шовкове павутиння, що їх люди називали „бабським літом".

Я вступив у ліс. Він ще дрімав. У його глибину

Сойка

ще не заглянуло сонячне проміння. І нараз я почув над головою поклик гусей і журавлів. Я здивувався: таж пора відлітання перелітних птахів уже проминула. Я зупинився і став наслухувати. Чую виразно вгорі пташині голоси, бо слух маю, мов у зайця. Проте нічого не бачу, хоч очи в мене чудові. Бачу синє небо, по нім розкинені білі, мов купи вовни, хмарки, вони пливуть, доганяють одна одну, змінюють свій вигляд і відпливають, щоб іншим зробити місце. Але ні гусей, ні журавлів ніде не бачу.

Раптом гуска заґеґала майже наді мною на вершині сусіднього дубка. Я ще більше здивувався: таж дика гуска не сідає на дерево, а якби й хотіла, то зачепить галузь крилом і впаде. Але за хвилину я почув лайку сойки, що зчинила такий

(Закінчення на стор. 11-ій внизу)

МУДРИЙ СИН

(Казка — Ілюстрація Мирона Левицького)

В одному далекому королівстві жив у своєму палаці багатий і грізний король. Він мав єдиного сина, на ім'я Амальдин, який був спадкоємцем батька — його королівського трону і всього багатства. „Він мусить бути мудрим і освіченим, щоб усі дивувалися його розумові" — вирішив король і найняв для сина найкращих учителів. Але молодий королевич Амальдин не цікавився наукою й королівськими справами. Він любив пташок, блакитне небо, дерева й квіти, а увечері дивився на місяць і зорі. Наближався час повноліття королевича і батько хотів бучно відсвяткувати цю подію й запросити багато гостей. Він також хотів би похвалитися вченістю і мудрістю свого наслідника-сина та королевич часто говорив йому такі нісенітниці, що король вирішив покарати за це вчителів. Він покликав їх і закричав:

— Ви несовісні найманці, а не вчителі! Я довірив вам сина, а він нічого не тямить. Замість науки він тільки заглядає за пташками на вербах та зорі лічить, а не вміє розумно відповісти на простеньке питання. Ось покличте мені його сюди і послухайте самі!

Слуги покликали Амальдина, який чемно схилився перед батьком у поклоні.

— Слухай, сину! Я хочу перевірити чого ти навчився у своїх учителів і дам тобі простеньке питання. Дай мені на нього розумну відповідь.

— О, я радо відповім вам, найсвітліший тату! Яке ваше питання?

— Скажи мені, що ближче до нас, чи місяць, чи наша столиця?

— Звичайно, місяць, — без довгої надуми відповів Амальдин.

— Місяць? — люто вигукнув король. — Чому ти кажеш такі дурниці?

— Тому, що місяць я бачу кожного вечора, а столиці не бачу, — спокійно відповів Амальдин. Цей спокій ще більше розгнівав короля:

— Іди геть з моїх очей, — закричав він на сина і накинувся на бідних переляканих учителів. — Даю вам ще два тижні, щоб вчили королевича якслід і щоб я не набрався сорому перед достойними гостями, бо інакше я вас суворо покараю!

Щодня вчителі навчали королевича, що королівська столиця ближча, ніж місяць, хоч її й не видно з вікна королівського палацу. А за два тижні король знову покликав їх і сина, щоб перевірити, чи виконано його наказ.

— Ну, а тепер скажи мені, сину, — що ближче до нас, чи столиця, чи місяць? — запитав король.

— Столиця ближча до нас, найясніший тату, — впевнено відповів Амальдин і вчителі полегшено зідхнули, а король вдоволено усміхнувся.

Наступного дня до палацу стали з'їжджатися численні гості з усіх сторін королівства, привозили багаті дарунки молодому королевичеві, а натовп

коло палацу захоплено вітав його. Настав час, коли король вирішив представити гостям свого мудрого наслідника Амальдина.

— Мій улюблений сину, — урочисто промовив король, — перед тобою сидять достойні гості з усього нашого королівства. Одного дня ти станеш їхнім володарем і вони бажали б знати якого мудрого короля вони будуть мати. Дай відповідь на таке питання: що ближче, чи наша столиця, чи місяць у небі?

— Столиця ближче, — знову впевнено відповів Амальдин і щаслива посмішка опромінила обличчя короля.

— А скажи мені тепер — чому ти думаєш, що це правда? — запитав король.

Бідний королевич розгубився, бо питання було зовсім несподіване, а вчителі йому ніколи про це не говорили. Раптом ясна думка осінила його.

— Бо ви, найясніший тату, запросили гостей з усіх сторін... — почав він.

— Це правда, — нетерпляче озвався король, — але я чекаю відповіді на моє питання!

— А це правда тому, що я вже бачу гостей із нашої столиці, але з місяця вони ще не встигли прибути, — відповів усміхнений Амальдин.

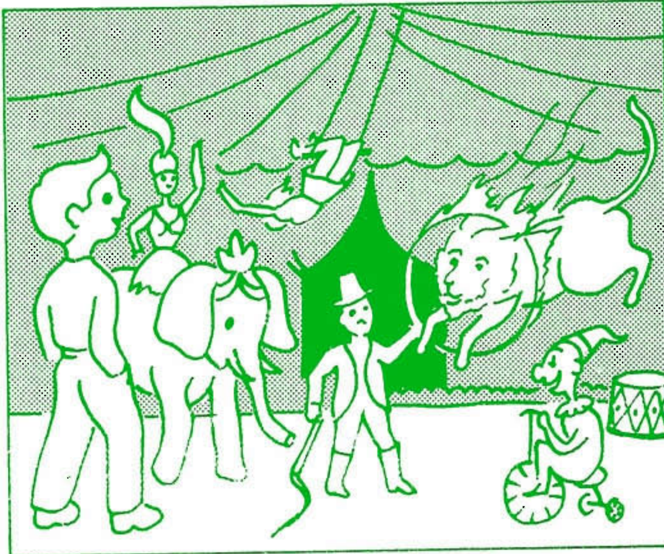
Переказала В. Ю.

Пояснення - словничок: **спадкоємець** — heir; **повноліття** — full age, majority; **бучно** — splendid; **нісенітниця** — nonsense, absurdity; **найманець** — hireling; **натовп** — crowd; **розгубитися** — тут: зніяковіти (to be confused); **осінити** — освітлити, осявати (to shine, to brighten up).

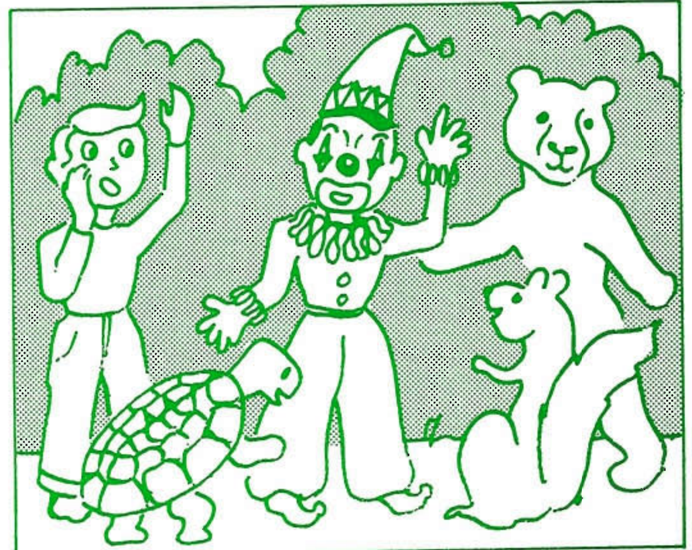
Текст: Валентина ЮРЧЕНКО

Ілюстрації:Іван БРИКОВИЧ

Веселик-Лясь

Лясь-Веселик, хлопець бистрий,
Раз побачив цирк у місті.
— Чи не диво? Два ведмеді
Їздять на вельосипеді,
Лев — слухняний, наче кіт,
Спритно скаче через дріт!

Лясь гукнув у ріднім борі:
— Гей, хто хоче у актори?
Луць відразу став за кльовна,
Назбиралось звірів повно,
Тут ведмеді, і вовки,
І зайці, і вивірки.

Зголосились також птахи
І поважні черепахи.
Лясь муштрує — сальта, скоки,
Досить має він мороки,
Бо ведмідь, — артист завзятий,
Вже скрутив обидві лапи,

Вовк упав — зубів не має,
Черепаха шкутильгає...
Тільки вивірок порода —
Це актори від природи.
— Ой, — зідхнув Веселик гірко,
Нелегка робота в цирку!

Вельосипед — двоколісник, ровер (bicycle); **бір** — сосновий ліс; **сальтро (мортале(** — карколомний скік; **скрутив** — тут: ушкодив лапу; **шкутильгати** — налягати на ногу (to limp).

ШОСТИЙ КОНКУРС ЮНИХ АВТОРІВ В АВСТРАЛІЇ

На фото нагороджені та відзначені учасники 6-го конкурсу молодечої творчости, який проголосив Літературно- мистецький клюб ім. Василя Симоненка в Мельборні. 15-го серпня ц. р. відбувся вечір учасників цього конкурсу, на якому вони читали свої твори, а потім проголошено наслідки конкурсу та видано нагороди. На фото, починаючи зліва: Таня Ріжнів, Ліліяна Сліпецька, Катя Сліпецька (спереду), голова клюбу Дмитро Нитченко-Чуб, Наталка Соловій та Катя Ткач. Фото Є. Стефина та Ю. Михайлова.

Наталка СОЛОВІЙ

ДАРУНОК ЗДОРОВ'Я

Шкільний рік довго-довго тягнувся. Нарешті прийшли таки шкільні вакації аж у грудні. Я завжди так хотіла поїхати до своїх бабці й дідуся, але кожного разу чимсь була зайнята, чи то пластовими таборами, прогулянками, чи якимись іншими справами.

А цього року я вирішила покинути все й обов'язково поїхати до Мельборну, де живуть мої дорогі: бабця Катруся та дідусь Віктор. І ось настав цей довгоочікуваний момент нашої зустрічі!

Потягом я приїхала з Сіднею до Мельборну, а бабця вже чекала на станції, щоб підібрати мене.

— Бабця Катруся!?

— Оксано! Це ти? Ану йди сюди!

Бабця Катруся обняла мене й поцілувала. Як вона змінилася? Я її не бачила вже декілька років.

— Як ти виросла! Скільки це тобі? Вже років тринадцять?, — ніби не знаючи спиталася бабуся.

— Тринадцять з половиною! Ви так гарно виглядаєте! А де ж дідусь Віктор?, — стурбовано спитала я.

— Він не добре чується і тому лишився вдома... ну, ідемо вже до авта!, — поспішила сказати бабця.

Дідусь та бабця живуть десь двадцять п'ять миль від станції на великій фармі. Скоро й приїхали. Хата в них гарна, біленька, з дуже гарним огородом. Зайшли в хату.

— А де ж дідусь? Де дідусь?! — підозріло спитала я.

Бабця мені показала. Я тихенько зайшла в кімнату, а він лежав у ліжку і спав: виглядав блідий і ніби хворий. Я підійшла до ліжка. Боялася розбудити його й обережно сіла біля нього.

Раптом він відкрив свої ласкаві очі. Коли побачив мене, його лице відразу змінилося — повеселішало. Він схопив мою руку і притиснув до свого серця.

— Оксано! Моя дитино! Як ти поживаєш?... Ти така гарненька! Як мама, тато, Тарасик?, — цікавився дідусь.

— Всі — дуже добре! А як ви почуваєтеся?, — я хотіла знати.

— Оксано! Я вже став старенький, більше хворію. Маю тільки маленьку простуду... скоро мені буде краще!... Чи ти вже бачила наших котів: Мурка і Ґудзика? Вони чекають тебе.

Я посміхнулася й вийшла подивитися на котів. Мурко був сірий, простенький, а Ґудзик — білийбілий і мав маленького чорного носика, як ґудзик, мабуть, тому його так і назвали.

Фарма в дідуся й бабуні дуже велика. Вони мають коней, корів, свиней, овець і багато курей. Кожного ранку я вставала о шостій годині збирати яєчка, які знесли курки. Потім ми мали сніданок та прибирали в хаті. А коли хата була чиста, ми з бабцею ішли працювати в огороді та доглядати худобу.

Після обіду ми грали різні гри, або відпочивали аж до вечері. Повечерявши, давали худобі їсти, напували та доїли корів.

Кожного вечора, перед тим як іти спати, я йшла до дідуся в кімнату, сиділа з ним, щось розповідала або читала йому.

Я не встигла й оглянутися, як день від'їзду вже прийшов.

Тиждень минув так скоро! Спакувавши свої речі, я пішла прощатися з дідусем. Сіла біля нього. Він знову взяв мою руку і тісно тримав. Сльоза покотилася з його очей.

— Не плачте дідусю! Я скоро приїду і знову вас побачу! Не плачте! — сказала я. Обняла, поцілувала і, поклавши йому в руки пакунок, помаленьку вийшла.

— Оксано! Скоро сідай в авто, бо запізнишся — гукнула знадвору бабця Катруся.

Перед тим, як від'їхати, я ще раз заглянула в кімнату дідуся. Він сидів у ліжку і читав книжку, яку я йому дала. Дві сльозини знову покотилися по його щоках.

— Оксано — схвильовано гукнула бабця знову.

— Я тільки попрощаюся з звірятами — відгукнулася я.

Скоренько побігла до звірят, погладила їх і аж тоді пішла до авта. Бабця якраз заводила авто, коли дідусь вийшов з хати... цілком одягнений.

— Ну, скоріш заводь авто, Катрусе! Їду з вами — сказав він.

Я так зраділа, що він встав з ліжка, бо під час мого перебування він майже не вставав. Я помогла йому сісти в авто і бабця повезла нас на станцію.

Коли ми приїхали на станцію, мій потяг вже стояв. Я подякувала бабці й дідусеві за все, що вони дали мені, або зробили для мене, знову попрощалася, взяла свої валізки і сіла в потяг.

Коли потяг рушив, ми махали один одному, аж поки їх не стало видно. Подорож додому була довга. На станції з Сіднеї на мене чекала вся моя родина. Я зраділа побачивши їх, хоч іще скучала за дідусем і бабусею. Цілу дорогу до хати я з захопленням розказувала всім про так гарно проведений час у Мельборні.

Наталка Соловій, 13 років,

учениця центральної школи українознавства ім. св. кн. Ольги в Лідкомбі біля Сіднею. За своє оповідання „Дарунок здоров'я" була відзначена на 6-му конкурсі молодечої творчости 15-го серпня 1982 р. Конкурс проголошував Літературно-мистецький клюб ім. Василя Симоненка в Мельборні.

КИЇВСЬКИЙ САДОК

Ой, той красний краєвид
В київськім садочку,
Це мов мрія, наче сон,
Як на образочку.

Наче рай він був би нам,
Що створив Бог сам,
В Україні танцювали б люди,
Якби була воля всюди.

БАНДУРА

Ой, чарівний звук бандури
Так прекрасно грає,
То здається, що бандура
В собі чари має.

Як на сумно вдарять струни,
Серце аж заплаче,
А як весело заграють,
Серце гуля, скаче.

Як історію згадає,
Граючи дідусь старий,
То з бандури відізветься
Воля, мов козак живий.

Ярослава Кісик, Торонто

МОЄ ЗНАЙОМСТВО З СОЙКОЮ

(Закінчення зі стор. 7-ої)

крик, мов би сварила мене за те, чого я сюди прийшов.

Ось я побачив її: сидить на гілці і дивиться на мене. Вона рожево-сіра з бурим хвостом і гарними синіми та білими пірцями на крилах. А на голові в неї таке настовбурчене пір'я, що здається, ніяким гребенем його не причесав би. Зрештою, то така сойчина краса і доказ, що сойка — сварлива птаха.

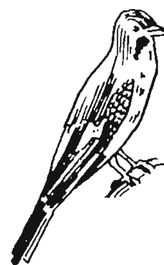
Я звернув очі на неї і переконався, що то сойка наслідувала поклик диких гусей. І наслідувала так досконало, що не то мене, юнака, але й старих мисливців може обдурити.

Пізніше я познайомився з лісничими в нашій околиці, і вони розповіли мені багато цікавих пригод про поведінку сойки. Я переконався, що сойка — не абияка „артистка".

Увечері, вертаючись з села до школи в місті, я вже готувався розповісти товаришам про новий досвід з життя природи — цим разом про смішну і сварливу сойку.

Хто хоче довідатися багато цікавих історій про сойку, нехай придбає книжку „Сойка — штукарка", видану в Ню-Йорку 1953 року.

Пояснення-сповничок: **наймит** — hireling; **лошатко** — colt; **принада** — lure, decoy; **стерня** — stubble; **стебло** — stem, stark; **бур'ян** — weeds; **перелітний птах** — migrant; **лайка** — сварка (oquarrel, altercation); **сойка** — jay; **поклик** — call.

ЗАЗДРІСНА КІЗКА

(Ілюстрація Марти Гулей-Леґецкіс)

Баба Ганна була вбога. Не мала на своїм подвір'ї ні корови, ні вівці, ні свинки — лише одну кізку, кізку Білоніжку. Баба Ганна любила свою кізку, чесала її, пестила її, бавилася з нею, приносила їй найкращу їжу. Вона купила червону стрічечку, прив'язала до неї дзвіночок і почепила кізці на шию. А як ходила кізка з цим дзвіночком попри сусідів пліт, то з-за плота приязно гавкав на неї пес Сивко і махав кудлатим хвостом. А як вулицею ішов якийсь чужинець- приблуда, то Сивко уважав за свій обов'язок брехати на нього не тільки біля своїх, але й біля бабиних воріт. За те часами баба кидала йому за пліт шматок паляниці.

Одного дня баба продала на базарі мірочку бобу і купила мале телятко. Вона також пестила його, чесала, годувала. А потім узяла стрічку з дзвіночком і почепила її на шиї телятка.

— Дотепер, кізко, ти ходила з дзвіночком, а тепер трохи хай походить і телятко. Хай буде справедливість.

Кізка лишилася без стрічки; „Як з'вилося в нас теля, мушу з ним усім ділитися". І кізка недобрим оком подивилася на телятко.

Не раз баба вийде на подвір'я і кличе: Ідіть до мене, мої звірятка!

Кізка, весело підскакуючи, біжить до баби: „Ме - е - е, ме - е - е..."

Але її радість недовга. Бо вже біжить мале телятко і відзивається на бабин голосок: „Бе - е - е, бе - е - е..." А баба одною долонею пестить кізку, а другою — телятко, і одному і другому добуває з кишені чи шкірку хліба, чи інші ласощі.

Це дуже не сподобалося кізці. В її серці пробудилася заздрість - заздрість за бабину любов. І от, одного разу, як телятко підійшло до баби, кізка похилила голову і штовхнула його рогами. Телятко жалібно забекало, а баба гнівно сказала:

— Стидайся, Білоніжко! Що тобі зробило маленьке телятко? За що ти його штовхнула? Ти нечемна і недобра кізка!

Кізка зрозуміла, що вчинила погане діло, але гнів і заздрість так оволоділи нею, що вона подумала: „Я не буду жити на цім подвір'ю. Я не можу дивитися на це теля! Не довго думаючи, вона перескочила пліт, перебігла садок і опинилася на полі: „Ні, ні, більше сюди не вернуся! Хай моя хазяйка тішиться дурним телям."

Розглядаючись по полі, кізка говорила сама до себе: „Тут мені буде краще Буду робити, що мені подобається, пастися, де захочу, а найважніше — не бачитиму поганого теляти".

Кізка себе потішала, але на душі в неї не було весело. Кругом простягалися сірі поля, стояли посумнілі ліси, небо було похмуре, сонце сховалося за хмари і заносилося на дощ.

— Ну, то що? — все одно сказала кізка. — Сховаюся в лісову гущавину, і дощ мені не пошкодить.

Як тільки почав накрапати дощик, кізка побігла в ліс, знайшла розлогий густий кущ і примостилася під ним якнайвигідніше. Вона уявляла собі, що їй так добре, як на соломі у чистенькій стаєнці на подвір'ї баби Ганни. Але дощ не переставав, і кізка незабаром почула, що холодні краплі падають крізь листя просто на її спину. Робилося неприємно і холодно. Кізка мимохіть почала знов думати про стаєнку: там так тепло, не треба лякатися ні дощу, ні вітру, а за драбинкою лежить пахуче сіно на вечерю...

Наставав вечір. Кізка пригадала собі, що від ранку нічого не їла.

— Капосне теля! — забурмотіла гнівно. — Все через нього. Через нього мерзну і терплю голод.

Але кізка сама не вірила в те, що говорила. Вона знала, що завинила її заздрість. Телятко було до неї ввічливе, може навіть любило її...

— Е, що там! — потішала себе. — Пройде ніч, настане ранок, і мені стане веселіше. І голоду не треба боятися. У лісі є багато трави.

Забула кізка про те, що була осінь, трава зів'яла, а під дощем стала гірка й несмачна.

— Якось тут пересплю, а завтра знайду собі кращу схованку, — сказала.

Але сон не приходив. Дошкулював холод, вогкість і голод. Кізка все думала про бабу Ганну,

як вона певно зажурилася, коли побачила, що кізки нема. Вона певно піде шукати її, кликати по садку, може навіть загляне на недалеке пасовисько. Чи сподівалася вона, яку прикрість зробила їй Білоніжка?

— Ой, який жаль! Баба Ганна подумає, що мене схопив вовк, і певно плакатиме за мною! — подумала Білоніжка і нараз їй зробилося так сумно, що разом з каплями дощу дві теплі сльози потекли по її мордочці.

Білоніжка вже хотіла б вертатися додому, але настала глуха ніч. Кізку огортала щораз більша тривога. Стало дуже темно, і кожний стовбур дерева виглядав як розбійник або злющий звір. Кізка боялася темноти і не сміла рушитися з місця. Вона тряслася, мов листок на тополі, і так під осіннім дощем вона провела безсонно всю ніч.

Врешті прийшов ранок. Білоніжка вийшла з-під куща, отрясла з себе дощову воду. Перша думка в неї була: „Я дуже голодна!" Вона пішла узліссям і натрапила на повітку, де вліті господар складав сіно. Тепер сіна не було, лише кілька жмутків сухого бур'яну. Але і цей бур'ян дуже смакував кізці. Вийшовши з повітки, кізка пішла стежкою направо, потім звернула наліво, далі кудись упоперек і врешті сказала з острахом: „Я заблудила!"

Дощик не переставав сіяти, і мряка заслонила околицю. Кізка зовсім розгубилася. Що робити? Вона не мала іншої ради, хіба йти навпростець, усе таки кудись вона дійде...

От вона й пішла — то кущами, то полем. Та в одному місці заколихався бур'ян, і з нього виставив голову... пес Сивко. Кізка в першу хвилину злякалася і вже хотіла розпачливо мекнути, але Сивко випередив її:

— Білоніжко! Це ти?

Білоніжка опритомніла.

— Я! А що ти, Сивку, тут робиш?

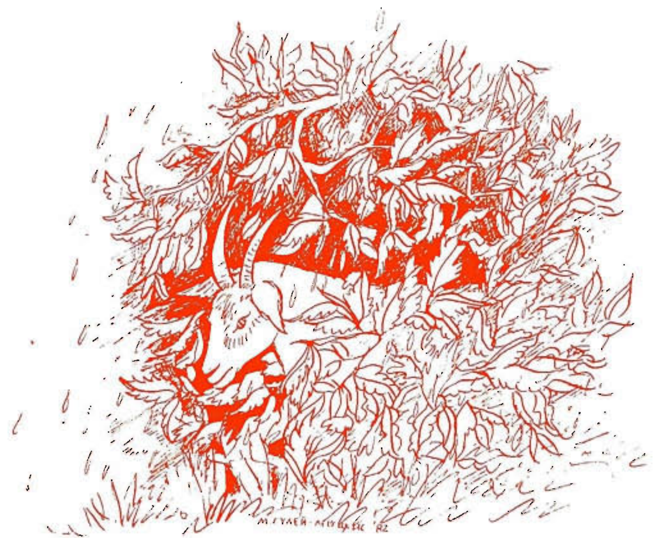
— Шукаю тебе, щоб завести додому. До мене прийшло телятко і сказало мені: „Біжи за село і знайди нашу Білоніжку. Скажи, що баба Ганна дуже зажурилася, а я також. Ми на неї чекаємо."

Білоніжка не хотіла повірити Сивкові.

— А чи правду кажеш? — запитала вона, бо пам'ятала, як вона нечемно розійшлася з бабою і телятком.

— Я все кажу правду, навіть тоді, як брешу, — відповів Сивко.

Тоді Білоніжка втішилася, але й засоромилася. А найбільше засоромилася, що вона була така заздрісна. Тож спустивши голову, пішла за Сивком.

Побачивши Білоніжку, баба загукала до телятка:

— Білоніжка вернулася! Ходи до мене, моя люба! Я думала, що тебе вже не побачу, що тебе ухопив вовк. Але, як ти виглядаєш? Ти певно нічого не їла?

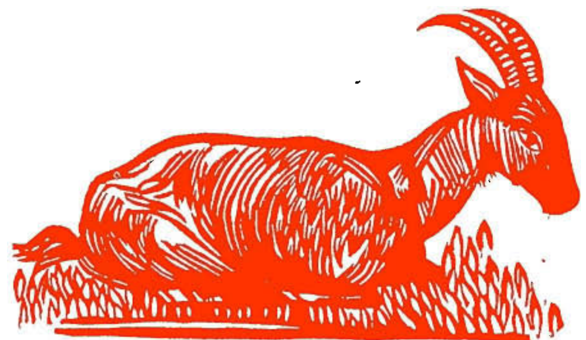
Баба взяла кізку до хати, розчесала її покуйовджену шерсть і мило приговорювала. Вона вдавала, що забула, як кізка вчора штовхнула рогами телятко. І веселе телятко також не гнівалося. Воно стояло біля плота і говорило до Сивка їхньою звірячою мовою:

— Як то добре, що наша Білоніжка вже знову вдома!

Опрацював Михайло Маморський

———

Пояснення-словничок: **мірка** — measure; **паляниця** — bread; **приблуда** — strayed; **заздрість** — envy, jealousy; **пліт** — тин, огорожа (fence) з хворосту або лози; **штовхнути** — to push; **капосний** — огидний, паскудний (nasty, mean); **жмут** — wisp; **повітка** — shed; **брехати** — тут означає „гавкати", але властиво значить to lie; **біб** — bean; **схованка** — hide-out; **тривога** — anxiety; **розбійник** — robber, bandit; **бур'ян** — weed; **мряка** — mist; **розгубитися** — тут: embarrassed; **покуйовджений** — кудлатий (matted, shaggy).

Галина МАТУШЕВСЬКА

КАЗКА ПРО РИБКУ З УКРАЇНИ

Двоє дівчаток порпалось у чистому пісочку на березі Мехіканської затоки на Фльориді. Вони були малі, до школи ще не ходили, тому могли приїхати сюди в будь-яку пору року. Це був початок весни, але на Фльориді вже було тепле літо. Приїхали вони сюди з мамою і бабунею. Цілими днями просиджували на березі, вишукували гарні черепашки або робили з піску різні будови.

Старша Мартуся любила відбігати далі від своїх і дивитись у воду. Хвилі тут не були великі (бо це ж затока, а не відкритий океан), а тому їй не заборонювали бігати трохи подалі. Одного дня Мартуся довго дивилась у воду, а потім прибігла з запитом до мами:

— Чого хоче ця рибка, що виставляє голівку і широко розкриває ротик? Може вона хоче їсти? Я занесу їй цукерка.

Мама відповіла, що рибки цукерків не їдять, а ця рибка виставляла голівку, щоб набрати свіжого повітря. Вона бо плаває в солоній воді й їй хочеться трохи відсвіжитись. Але Мартуся не заспокоїлась. Вона побігла знову на те саме місце і почала приглядатися до води. Рибки вже не було і дівчинка розчарована вернулась до мами.

Другого дня йшов дощ. Вони не виходили на берег. Але через два дні засяло сонце і всі четверо вибрались на берег. Мартуся пригадала рибку і пішла на те місце, де її бачила. Мама з бабунею і сестричкою сіли на тому місці, де привикли. Та й товариство тут було приємне. Сестричка знайшла собі товаришку і з нею забавлялась.

Мартусю щось ніби тягнуло до води. Увійшовши по коліна в воду, вона задивилась на дно. А вода була тиха, майже не рухалась. Нараз дівчинка помітила рибку, але іншу. Рибка мала гарну сріблясту луску і великі сумні очі. Вона немов хотіла вискочити з води і пливла майже при самому березі. Мартуся нахилилась і придивлялась до рибки.

Нараз їй захотілось порозмовляти з рибкою. Запиталася, чому рибка висовує голову з води і чого вона хоче. Рибка не злякалась і відповіла, що вона шукає солодкої води, бо не звикла до солоної.

— Я, — каже рибка, — не звідси, я здалека, де інша солодка вода, де інші люди. — І почала розповідати про те, як її, маленьку разом з іншими рибками зловили в річці, де вода була чиста, м'яка і солодка. Поклали їх у бочки з водою і везли не відомо куди. Коли ж вони опинились на морі, зірвалась буря, і їх човен розбило. Тоді вона плила в тій бочці по океані, аж опинилась тут. Не подобається їй та солона вода та й береги тут не такі, як там в Україні, що порослі зеленою, запашною травою.

— Мені, — каже, — дуже сумно за моїм краєм і за моїми річками.

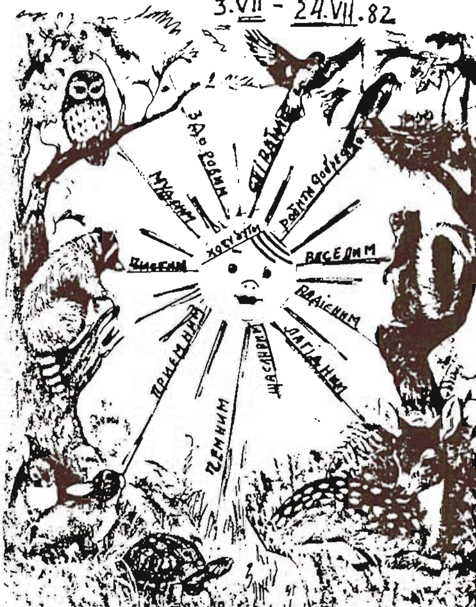
— Чим я тобі поможу? — запитала Мартуся.

Рибка подумала й каже: — Візьми мене до себе в хату, налий до посудини тої самої води, що ти п'єш і пусти мене туди. А як будеш колись їхати в Україну з прогулянкою, то забери мене і пусти в нашу українську річку. Я буду тобі вдячна за те.

Пояснення-словничок: **порпатися** — гребтися (to rummage); **черепашка** — shell; **затока** (моря) — gulf; **розчарований** — disillusioned; **луска** (риби) — scale; **бочка** — barrel.

ПРИВІТ „ВЕСЕЛЦІ" З ТАБОРУ „НОВАЦЬКАЯ СЛАВА" В ІСТ ЧЕТГЕМ, Н.Й.

Пластуни-новаки з табору „Новацькая Слава" на „Вовчій Тропі" в Іст Четгем, Н.Й. прислали „Веселці" щирий привіт. Підписали його — булава табору і його комендант пластун-сеньйор Ярослав Пришляк з Боффало, якого новаки дуже люблять і називають „братчиком Славком".

Редакція „Веселки" сердечно дякує новакам і їхній команді та „братчикові Славкові" за вітання! „Готуйсь"!

ЧИТАЧІ „ВЕСЕЛКИ" З МЮНХЕНУ, НІМЕЧЧИНА

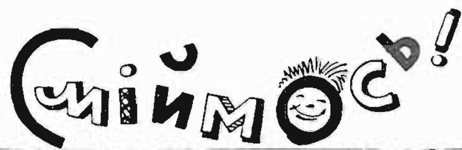
Редакція „Веселки" отримала з Мюнхену, Німеччина такого листа: „Дорога „Веселко"! Ми були б щасливі, якби Ти щомісяця приходила до нас. Ми любимо тебе читати. Дякуємо!"

Міра, Сяня, Борис Франкевичі

МІРА, САНЯ, БОРИЭС

Відповідь Редакції: Дорогі Діти! Тішимося, що „Веселка" Вам подобається і хочете стати її передплатниками-читачами. Вашого листа ми спрямували до адміністрації журналу.

Привіт!

ВІД ЧОГО ДНІ ДОВШІ АБО КОРОТШІ

У школі, на лекції фізики, учитель пояснює, що всі предмети під діянням тепла побільшуються, а під діянням холоду — корчаться, стають менші.

— Васильку, дай якийсь приклад на діяння тепла і холоду.

— Вліті під діянням спеки дні стають довші, а взимі — під діянням холоду — коротші, — відповів Василько.

КАЛІФ І КАЛІФОРНІЯ

Учитель розповідає учням, що колись у державі арабів вся влада була в руках каліфа, який був неначе королем і найбільшим достойником мохаммеданської віри. Левко щось робить під лавкою і не слухає вчителя. Учитель побачив це і питає Левка:

— У якім краю панували каліфи?

— У Каліфорнії! — відповів Левко.

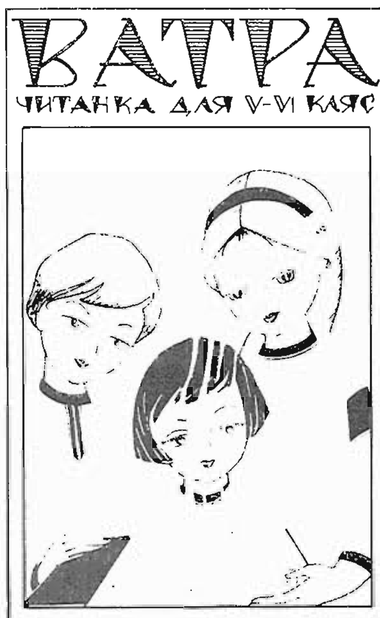
ДЛЯ СЛІПОГО

Прибіг хлопець до пекарні,
Каже хліба дати.
— А білого чи темного? —
Став пекар питати.

— Дайте скоро, не питайте,
Все одно, якого.
Він і так не буде знати,
Бо це — для сліпого.

НОВА ШКІЛЬНА ЧИТАНКА

Для читачів „Веселки, які є в п'ятій або шостій клясі українознавчої школи, маємо приємну новину. Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ) видало в Торонто, Канада для цих кляс читанку, яку уклали вчителі, виховники й письменники — Іван Боднарчук, Антонина Горохович, Наталка Ємець, Олександра Ковалик. Читанка називається „Ватра". В ній багато віршів, пісень, поем, казок, оповідань, п'єсок, загадок, сміховинок та іншого розвагового матеріялу. До кожного матеріялу додані пояснення слів, контольні питання, словникові вправи, письмові завдання. Є теж граматичні вправи й українсько-англійський словник. Матеріяли взяті з дитячих журналів, головно з „Веселки" й „Готуйсь"!, з дитячих книжкових видань, деякі написані спеціяльно для читанки.

В книжці багато ілюстрацій. Обкладинка кольорова в виконанні Ніни Мудрик-Мриц. Книжка має 136 сторінок, ціна 6.50 дол. Замовляти:

Association of Ukrainian Writers for Children
67 Lynn Haven Rd.
Toronto, Ont. M6A 2L1, Canada

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ*

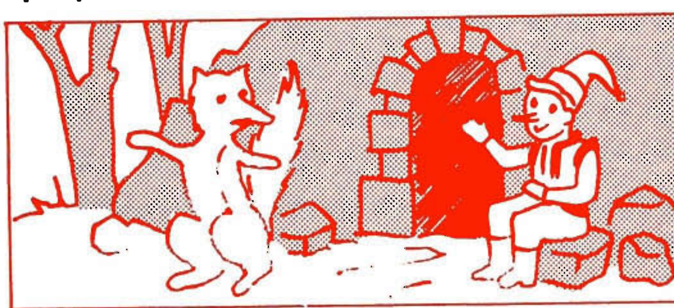
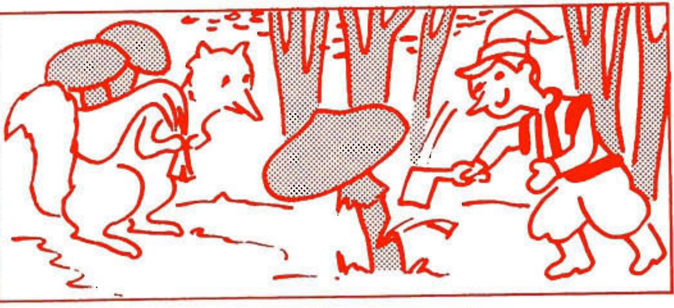
Гоца Драла

**Гоца Драла вранці встала,
Три грибочки назбирала.**

**„Добрий гриб — мерщій сюди,
А поганий — геть іди!"**

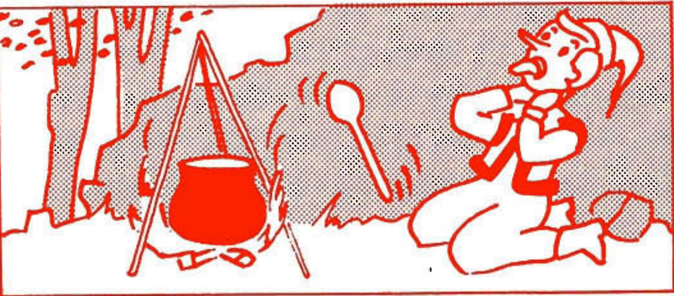
**Вже грибки киплять в сметані
І пахучі, і рум'яні.**

**„Буде ввечері гостина
Для гостей із Буковини".**

**Як дізнався ґном від лиса,
Миттю вибрався до лісу.**

**— Я також грибки усмажу,
Поклич друзів, всіх розважу.**

**Йде ліском, гриби збирає,
Добрий, злий — не розбирає.**

**Всіх усмажив, ложку взяв
Ті грибки покуштував...**

**І аж зойкнув: „Ой, гірке,
В горлі, мов огонь, пече!"**

**І закашлявсь, і загикав:
„Щастя, що гостей не кликав..."**

**Йде до Гоци на науку:
— Сестро, покажи цю штуку:**

**Ось грибки: скажи мені,
Хто з них добрий, а хто ні!**

Розважити — тут: розвеселити; **гикати** — ікати (whoop).